

שאף שלדעת הט"ז אין צריך שיגעו, לכתחילה נכון לנהוג כן. וראה במשנ"ב מהר"ד דרשו הע' 12 ו-17).

טבלא שאין לה לבזבז מהו וכו' תיקו. ■ להלכה, אם נתן את חתיכות הבצק על טבלא שאין לה לבזבז [כגון שולחן (ביאה"ל א"ח תנז, א ד"ה שיתן)], אינן מצטרפות (שו"ע י"ד שכה, א. וראה רמ"א שם), שכיין שהדבר ספק, וחלה בזמן הזה דרבנן, הולכים לקולא (ש"ך שם, ג. וראה שו"ע מהר"ד דרשו שם הע' 9).

רבי יהושע אומר תנור מצרפן - גם אם לא נתן לסל [והוא הדין שהסל מצרפן] (רש"י, ורבינו דוד בדעתו). ויש שפירשו, שלרבי יהושע דוקא תנור מצרפן, אבל סל אינו מצרפן, שהאפיה בתנור היא גמר מלאכת הפת, אבל הנהיגה בסל אינה גמר המלאכה ולכן אינה מצרפת [ולרבי אליעזר אף הסל מצרפן] (רמב"ם בהל' חלה, הובא בחי' הר"ן; רבינו דוד בשם רבו. וראה הגהות הגר"א בשם הירושלמי).

כל זמן שעוסקות בבצק אינו בא לידי חימוץ - ודוקא באופן זה של שלש נשים העוסקות בבצק [אחת לשה ואחת עורכת ואחת אופה], אבל יותר משלש נשים, אע"פ שעוסקות בו, בא לידי חימוץ (ריטב"א; ר"ן בשם יש מפרשים). ויש שפירשו, שגם ביותר משלש נשים, כל זמן שעוסקות בבצק אינו בא לידי חימוץ (רמב"ם חמץ ומצה ה, יג, ע"פ ריטב"א וח"י הר"ן), ושלש נשים שאמרו, לומר שלכתחילה לא ילושו יותר משיעור זה, שמא תתרפה אחת מהן ולא תעסוק בבצק תדיר, אבל אם ידוע לנו שעוסקו בו תדיר, גם ביותר משלש נשים הבצק מותר (ר"ן בת' ראשון). ויש שכתב, שלדעה זו אף לכתחילה מותר ביותר משלש נשים, ושלש נשים שאמרו, להשמיענו עצה טובה, למעט את הטיחיה ולהקטין את החשש שמא יניחו את העיסה בלא עסק (ריטב"א).

משנה. שיאור ישרף והאכולו פטור מכרת וממלקות (רש"י ד"ה והא), ומה שטעון שריפה, היינו מדרבנן, שאסור לשהותו שמא יבוא לאכול (רא"ש ג, א, לפי הטעם שהחמירו חכמים בחמץ שמא יבוא לאכול, וראה תוס' לעיל ב, א ד"ה אור בשם רשב"א, שגם לפי הטעם שהחמירו חכמים בחמץ מפני שיש בו 'כל יראה' ו'כל ימצא', ובשיאור אין 'כל יראה' לדעת ר"ת [בתוס' לעיל מב, א ד"ה ואלו, ראה ביאורו לעיל שם ד"ה ואלו], מכל מקום החמירו בשיאור שאסור לשהותו; חי' הר"ן. וראה רבינו דוד). ויש שסובר שמותר לשהותו, הואיל ואין עובר עליו ב'כל יראה' (רא"ש שם, לפי הטעם שהחמירו בחמץ מפני שיש בו 'כל יראה' ו'כל ימצא', ולדעת ר"ת הנ"ל שאין 'כל יראה' בשיאור), ומה שאמרו שטעון שריפה, משום שמדובר בשיאור שהחמץ ביום טוב, שאינו יכול לאפותו, ועל כרחו צריך להניחו עד שיחמץ, וישרפו ביום טוב (קדנן נתנאל שם, ח. וראה ביאורו לעיל ג, א ד"ה המוצא, שנחלקו ראשונים האם מותר לשרוף חמץ ביום טוב, וראה בזה במשנ"ב תמו, ו).

וחכמים אומרים זה וזה האכולו חייב כרת. ואף שאינו ראוי לאכילה, הואיל והחמץ קצת (ראה רש"י לעיל מג, א ד"ה שיאור), חייב כרת, שאכילתו אינה נחשבת 'אכילה שלא כדרך' שאין לוקים עליה, ורק אינה אכילה גמורה כחמץ גמור שנגמר חימוצו (פני יהושע).

ואיזהו שיאור, שפטור מכרת על אכילתו, אבל חייב מלקות על אכילתו (ע"פ מהרש"ל בדעת רש"י, ראה גמ' לעיל מג, א שלחכמים עובר בלאו על אכילתו). ונמצא שחכמים ורבי יהודה נחלקו בתרתי, מהו 'שיאור', והאם לוקה על אכילתו (ע"פ רש"י הנ"ל, ורש"י ד"ה והא. ראה גם רש"י חולין כג, ב ד"ה שיאור).

קבא מלונגאי נמי אהאי שיעורא קאי. ■ להלכה, אין לשים לפסח עיסה גדולה משיעור חלה (שו"ע א"ח תנו, א), שהעסק שאדם מתעסק בעיסה מצילה מחימוץ רק כשאינה גדולה משיעור זה (משנ"ב שם, א, ובמצות מכונה, ראה משנ"ב מהר"ד דרשו שם הע' 1), ואם לש יותר משיעור זה, מותר בדיעבד [כדעת רבינו יונה (ראה ביאורו לעיל ע"א)] (שו"ע שם, ב. וראה במשנ"ב שם פרטים נוספים), שאף שבעיסה גדולה כזו אין העסק מועיל, מכל מקום אינו גרוע מאילו הניחה בלא עסק, כל שלא שהה שיעור מיל (משנ"ב שם, ו).

דעבדן כרבי אליעזר וכו'. ■ להלכה, כיון שצריך לדקדק שלא ללוש יותר משיעור חלה, יש לחשוש שמא באחת מהעיסות לא היה שיעור חלה, ולכן בשעת הפרשת החלה טוב לקרב את העיסות עד שידבקו זו בזו ויצטרפו לשיעור חלה. ואם מתייירא שמא יחמיצו ביתניים, יכול להפריש חלה לאחר האפיה על ידי נתינת כל המצות בסל [כרב יוסף, וכפי שיתבאר] (שו"ע א"ח תנז, א. וראה במשנ"ב שם פרטים נוספים).

הרודה ונותן לסל הסל מצרפן לחלה, ודוקא שנתנה בסל מיד בשעת הוצאתה מהתנור (אור זרוע חלה רכז, בשם ריצב"א; רבינו דוד; ריטב"א; מאירי, בשם יש מפרשים; מהר"ם חלאווה), שהטעם שהסל מצרפן הוא משום שבשהייתו בו יחד הן משביחות, ונתינתו בו היא גמר מלאכתו (רבינו דוד, וכע"ז במהר"ם חלאווה). ויש שסוברים, שגם אם נתן בסל לאחר שעבר זמן מאפיתו, הסל מצרפן (העמק שאלה עג, יא, בדעת הרמב"ם בכורים ו, טז; אור זרוע שם; וכן משמע ברא"ש ביצה א, ג). ■ להלכה, הסל מצרפן לחלה גם אם נתן בו את הכיכרות לאחר שעבר זמן מאפיתו (ע"פ משנ"ב תנז, י; דרך אמונה בכורים שם, קלט).

לא שנו אלא כפרות של קבל שנושכות זו מזו אבל קצתין לא, ולפי המבואר כאן, שלדעת רבי אליעזר אין הסל מצרף אלא בכיכרות הנושכות, אין לגרוס בדבריו רבי אליעזר 'אף הרודה ונותן לסל' [כגירסא שלפנינו במשנה בחלה ב, ד], אלא 'הרודה ונותן לסל', שהרי דבריו שם נסובים על דברי תנא קמא שעיסות שנושכות זו מזו מצטרפות, ואם נגרוס בדבריו 'אף', ישתמע לכאורה שלא רק ב'נושכות' יש צירוף, אלא גם בסל, ואף אם אינן נושכות. אכן, אם נגרוס רק 'הרודה ונותן' וכו', יש לפרש שכוונת רבי אליעזר היא שנושכות בלבד אינן מצטרפות כדעת תנא קמא, אלא צריך שני תנאים לצירוף, גם נושכות, וגם שנתן בסל, וכמבואר בסוגיותנו (תוס' ד"ה חמשה; תוס' הרשב"א משאנץ). ויש שביארו, שגם הגירסא 'אף הרודה' עולה בקנה אחד עם סוגיותנו, שיש לפרש שלדעת תנא קמא נושכות מצטרפות דוקא בעודן עיסה, הואיל וראויות להתחבר ולהיות כיכר אחד, וכונת רבי אליעזר באומרו 'אף הרודה', שנושכות מצטרפות גם לאחר אפיה, אם נתן בסל אחד, אבל צירוף סל לחוד בלא נושכות, אינו מועיל, כמבואר בסוגיותנו (ר"ש חלה שם; תוס' רבינו פרק; תוס' רא"ש).

אפילו קצתין - ארוכים ודקים, שאינם נושכים זה מזה, הסל מצרפם (רש"י). ודוקא כשנוגעים זה בזה (ב"ח א"ח תנז, ב, בדעת תוס' לעיל מו, ב ד"ה הואיל - הראשון, בשם ר"י, וראה ט"ז שם, ב; רא"ש הל' חלה, ד, וב"ח שם וביאור הגר"א י"ד שכה, א בדעתו). ויש שסובר, שהסל מצרפם גם אם אינם נוגעים זה בזה (ט"ז שם, בדעת הרא"ש שם). ■ להלכה, אם הסל גדול, צריך לקרב את העיסות שיגעו זו בזו כדי שהסל יצרפן (משנ"ב שם, ז. וראה שעה"צ שם, ט,